

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 49/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta an- netun lain liitteen muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä helmikuuta 2015 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 359/2014 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti talousvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (TaVL 55/2014 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valiokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Anja Liukko, työ- ja elinkeinoministeriö
- tulliylitarkastaja Kimmo Lietkari, Tullihallitus.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöministeriö
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Energiateollisuus ry.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:lle on varattu mahdollisuus lausunnon antamiselle.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitettä.

Lain liitteen verotaulukkoa muutettaisiin siten, että polttoturpeen verotaso alennettaisiin 1,50 eurolla megawattitunnilta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen. Sen vaikutus valtion tuloarvioon otetaan huomioon mainitussa esityksessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna siten, että laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana (*Valiokunnan muutosehdotus*). Lakiehdotus voidaan hyväksyä muutoin hallituksen esityksen mukaisena.

Muutostarve johtuu esityksen tiiviistä kytköksestä samanaikaisesti annettuun esitykseen HE 360/2014 vp, joka koskee uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia (1396/2010). Siinä ehdotettu muutos metsähakkeen syöttötariffiin on tarkoitus saattaa voimaan, kun Euroopan komissio on hyväksynyt muutetun tukijärjestelmän. Esitysten keskinäisen yhteyden vuoksi myös nyt käsiteltävänä oleva turpeen veronalennus on syytä saattaa voimaan yhtä aikaa metsähakkeen tukea koskevien muutosten kanssa.

Turpeen veronalennus

Valiokunta on käsitellyt turpeen verotukseen liittyviä näkökohtia viimeksi viime syksynä (VaVM 30/2014 vp—HE 128/2014 vp ja HE 234/2014 vp), jolloin nyt käsiteltävänä oleva ehdotus turpeen veron lisäalennuksesta oli jo tiedossa. Valiokunta piti tuolloin tärkeänä, että esitys tuodaan vielä tämän eduskunnan käsiteltäväksi. Tämä tekisi verokohtelusta ennakoitavaa myös eteenpäin. Esitys vastaa valiokunnan näkemystä.

Talousvaliokunta on pitänyt esitystä niin ikään tarkoituksenmukaisena, koska se vahvis-

taa kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä suhteessa kivihiileen. Se katsoo kuitenkin, että turpeen veroa voidaan alentaa vain, jos eduskunta hyväksyy metsähakkeen tukea koskevan esityksen talousvaliokunnan esittämässä muodossa (TaVM 32/2014 vp). Vain näin voidaan turvata energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden lisäksi myös metsäteollisuuden raaka-aineen saanti kilpailukykyiseen hintaan.

Koska eduskunta on hyväksynyt metsähakkeen tukea koskevan lainmuutoksen tämänpäiväisessä istunnossaan, myös turpeen veronalennus voidaan hyväksyä. Turpeen verotaso laskee siten 1,90 euroon megawattitunnilta yhtä aikaa metsähaketta koskevan muutoksen voimaantulon kanssa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi voimaantulosäännös muutettuna seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
jäs. Pertti Hemmilä /kok
Jouko Jääskeläinen /kd
Timo Kalli /kesk
Sampsa Kataja /kok
Esko Kiviranta /kesk

Mika Lintilä /kesk
Mats Nylund /r
Heli Paasio /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd
Sari Sarkomaa /kok (osittain)

VaVM 49/2014 vp — HE 359/2014 vp

Jouko Skinnari /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Kari Uotila /vas
Ville Vähämäki /ps

vjäs. Eero Reijonen /kesk
Ismo Soukola /ps
Harry Wallin /sd
Anne-Mari Virolainen /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Keskusta kannattaa hallituksen turveveron alentamista koskevaa esitystä sellaisenaan. Hallituksen esityksen mukaan turpeen verotason alentaminen ja turpeen verotasoon kytketyn metsähakkeen muuttuvahintainen tukitason korottaminen tulisivat voimaan vuoden 2016 alusta.

Keskusta ei sen sijaan pidä perusteltuna valtiovarainvaliokunnan ehdottamaa muutosta hallituksen esitykseen, jolla voimaantulosäännöstä muutetaan siten, että laki tulisi voimaan vasta valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävänä ajankohtana.

Valiokunnan muutosehdotus synnyttää epävarmuutta aiheuttavan tilanteen. Metsähakkeen tuotantoketjuun työllistyvät ammattilaiset, metsäkoneyrittäjät, kuljetusyrittäjät sekä energiayhtiöt eivät valiokunnan muutosesityksen vuoksi enää tiedä, että mikä on ensi vuonna ja vuonna 2017 hakkeen tukitaso. Sama epävarmuus syntyy myös turpeen tuotantoketjuun, jolloin vaarassa on muun muassa merkittävä määrä kesätyöpaikkoja nuorille.

Keskusta on vaatinut Kataisen ja Stubbin hallituksia moneen otteeseen perumaan onnettomaksi osoittautuneen ratkaisun, jossa kuluneella vaalikaudella korotettiin turveveroa 4,9 euroon/MWh. Hallituksen toimenpide on olennaisesti heikentänyt suomalaisen metsähakkeen ja turpeen kilpailukykyä ulkomaiseen kivihiileen verrattuna. Vihdoin vuoden 2015 alusta hallitus osin perui aiemmin toteuttamansa veronkorotuksen, kun turveveroa laskettiin 4,9 eurosta/MWh tasolle 3,4 euroa/MWh. Tämä pieni muutos ei kuitenkaan vielä palauttanut kotimaisten vaihtoehtojen kilpailukykyä.

Hallitus on voimassa olevasta ja EU:n hyväksymästä laista poiketen päättänyt toisessa esityksessä (HE 360/2014 vp) muuttaa energiapuun täysimääräistä tukea siten, että sitä rajoitetaan nykyisestä, jos metsähake on valmistettu järeän puun hakkuukohteelta saaduista jalostukseen soveltuvista rungonosista. Kyseessä on tyy-

pillinen esimerkki toimenpiteestä, jolla Suomi omin kotikutoisin toimin lisää turhaa hallinnollista taakkaa.

Keskusta jätti vastalauseen talousvaliokunnan mietintöön (TaVL 32/2014 vp), jossa käsitellään HE 360/2014 vp esitettyä hakkeen tukea koskevaa rajausesitystä. Keskustan vastalauseessa edellytetään, että turveveron ja hakkeen tukea korottavan esityksen vaikutuksia puumarkkinoihin sekä puun saatavuuteen että mahdollisiin muutoksiin seurataan tarkoin. Mikäli merkittäviä muutoksia ilmenisi, tulisi rajausta ottaa käyttöön. Ennakoivasti rajausta ei kuitenkaan ole tarpeen tehdä.

Vaikka eduskunta ei hyväksyisikään keskustan vastalauseen mukaista esitystä siitä, että metsähakkeen tukikelpoisuuden ehdot säilytetään nykyisellään, niin turveveron alentaminen voidaan silti hyvin toteuttaa heti ensitilassa, aivan kuten hallitus on alun perin järkevästi esittänyt. Energiapuun tukikelpoisuuden ehtojen muuttaminen byrokratiaa lisäävällä ja EU:n hyväksyntää vaativalla tavalla ei ole mikään edellytys turpeen veron alentamiselle ja hakkeen tuen korottamiselle nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Turveverotuksen alentaminen on olemassa olevan ja EU:ssa hyväksytyn lain puitteissa täysin mahdollista ilman, että EU puuttuisi asiaan. Tästä todisteena on se, että veroa alennettiin osittain jo vuoden 2015 alusta. On myös täysin selvää, että vuoden 2016 aikana kotimaisen puun kysyntä ei ole sillä tasolla, että metsähakkeen tuen korottaminen voisi vaarantaa puun saatavuutta, sillä metsäteollisuuden kaavailemat suurinvestoinnit eivät ole tuolloin vielä valmiita.

Ainoastaan metsähakkeen tuen uudelleenmäärittäminen vaatii erillistä lupaa EU:lta. Tukikelpoisuuden ehtoihin ei olisi pitänyt ryhtyä tämänkään vuoksi tekemään hätiköityjä hallinnollista taakkaa lisääviä muutoksia, koska energiakokonaisuus joudutaan joka tapauksessa arvioimaan uudelleen jo 2020-luvun alussa.

Keskustan mielestä hallituksen alun perin esittämä voimaantulosäännös, jossa laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta, on selkeä ja kannatettava.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin mietinnön mukaisena, paitsi voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan *1 päivänä tammi-*
kuuta 2016.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2015

Timo Kalli /kesk
Mika Lintilä /kesk

Eero Reijonen /kesk
Esko Kiviranta /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Perussuomalaiset kannattavat alkuperäisen hallituksen esityksen hyväksymistä. Emme näe mitään syytä vitkutella lain voimaantulon kanssa, vaan se on alkuperäisten suunnitelmien mukaan otettava käyttöön jo vuoden 2016 alusta.

Vaikka epäilisimmekin puunhakkeen tuen nostamisen aiheuttavan häiriöitä puumarkkinoille, ei ole mitään syytä epäillä, että näin tapahtuisi lähivuosina, sillä nyt suunnitteilla olevat puunkäyttöä lisäävät investoinnit valmistuvat pääasiassa vasta usean vuoden kuluttua. Samaan aikaan kuitenkin kotimaisen turpeen kilpailuasema suhteessa kivihiileen on jo heikentynyt huomattavasti. Jos turpeen verotuksen alennuksen voimaantuloa lykätään nyt vuosilla eteenpäin, johtaa se pahimmassa tapauksessa siihen, että kivihiili mittavassa määrin syrjäyttää kotimai-

sen turpeen. Voimaantulo viivästyttäminen siis vesittäisi suurelta osin koko veronalennuksen tavoitteen ja lisää näin työttömyyttä sekä heikentää ennestäänkin heiveröistä talouskasvua.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin mietinnön mukaisena, paitsi voimaantulosäännös muutettuna seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2016.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2015

Ville Vähämäki /ps

Ismo Soukola /ps

VASTALAUSE 3

Perustelut

Vihreä ryhmä ei kannata hallituksen esitystä HE 359/2014 vp, joka laskee polttoturpeen verotusta 3,40 eurosta megawattitunnilta 1,90 euroon megawattitunnilta. Emme pidä turpeen veron alentamista hyvänä tapana parantaa kotimaisen energian kilpailukykyä varsinkaan nykyisessä tiukassa taloustilanteessa. Jo aiemmin on päätetty luopua useita turpeelle suunnitelluista tai jo päätetyistä veronkorotuksista.

Kivihiilen käyttöä pitää vähentää ja kotimaisen uusiutuvan energian käyttöä vastaavasti lisätä. Vihreät jakavat nämä tavoitteet. Toissa vuonna vihreä ryhmä esitti kymmenen kohdan pakeitin keinoista, joilla voidaan vähentää kivihiilen kulutusta ja suosia kotimaisia uusiutuvia polttoaineita. Esitimme metsähakkeen tukeen korjausta, joka auttaisi ennen kaikkea nykyisen kaltaisissa oloissa, jolloin päästöoikeuden hinta on alamaissa, ja parantaisi metsähakkeen asemaa suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Esitimme myös sitä, että Suomi toimisi aktiivisesti EU:ssa EU:n päästökaupan korjaamiseksi, jotta sitä kautta saataisiin vauhditettua uusiutuvan energian käytön lisäämistä ja jarrutettua vastaavasti tuontipolttoaineiden käyttöä.

Pulmallista hallituksen esityksessä on se, että tukitoimia kohdennetaan juuri turpeeseen, vaikkaärkevintä olisi keskittyä edistämään nimenomaan kotimaisen uusiutuvan energian käytön lisäämistä ja sitä kautta auttaa vähentämään tuontipolttoaineiden käyttöä.

Kannatamme esityksestä seuraavaa lisäystä metsähakkeen tukeen. Esitämme, että tuotantotuen ehtoja ja määräytymisperusteita tarkastetaan ripeästi ja että muutokset notifioidaan uudelleen EU:ssa. Pidämme valitettavana, että metsähakkeen tuotantotuki aikoinaan ylipäättään sidottiin turpeen verotukseen. Vaadimme metsähakkeen tuotantotuen uudelleen notifiointia ja

sitä, että EU tarkistaa sääntöjensä järjettömyyden asian suhteen. Tilanteessa, jossa ulkomainen fossiilinen polttoaine, kivihiili, ottaa markkinaosuuksia kotimaiselta uusiutuvalta energialta, pitäisi voida tukea kotimaista uusiutuvaa polttoainetta, metsähaketta. Markkinoiden epätasapainoa lisää sekin, että arvioiden mukaan teollisuusmaat käyttivät vuonna 2011 yli 58 miljardia dollaria fossiilisten polttoaineiden, kuten öljyn, hiilen ja kaasun, tuotannon ja kulutuksen tukemiseen (Lähde Keka).

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hylätään ja

että hyväksytään kolme lausumaa (Vastalauseen lausumaehdotukset).

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii ripeästi EU:n päästökaupan valuvi-
kojen korjaamiseksi, jotta hiilidioksiditon-
nille saadaan sellainen hinta, joka
suosii uusiutuvia polttoaineita.*
2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus
aloittaa metsähakkeen tuotantotuen
uudelleen notifiointin välittömästi, jotta
metsähakkeen tuotantotukea voidaan
nostaa riippumatta turpeen verosta, ja
neuvottelee EU:n kanssa tähän tarvitta-
vat muutokset.*
3. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ryh-
tyy toimiin energiaverotuksen korjaa-
miseksi niin, että kivihiilen vero nousee
ja kotimaisen uusiutuvan energian kil-
pailuasetelma suhteessa kivihiileen
vahvistuu.*

VaVM 49/2014 vp — HE 359/2014 vp

Vastalause 3 /vihr

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2015

Osmo Soininvaara /vihr